

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Compensatio eorum quæ desunt in vno loco, aut alia re à diuina prouidentia mundo esse prospecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

liam? Hoc nos per Prophetam scire voluit, cum illius ore diceret: *Ecce sicut lutum in manu figuli, ita & vos in manu mea.* Quid inde conficitur? Id quod Apostolus dicit; *O homo, quis es, qui respondeas Deo? Respondere Deo non posse conuincitur,* ait S. Gregorius, *qui homo nominatur; qui per hoc, quod de humo sumtus est, iudicia superna discutere dignus non est.*

S. Gregor. l. 9.
moral. c. 8.

II.

Albert. Hieron. Seneca-
nus lib. 1. de
Prouident.
Dei c. 7.
Vide & Adri-
an. Iunium
in Bataviae
historia.

Hæc quanquam ita sint, & licet negare vnicuique possit, quod vult, tamen tam bonus est Plasmator noster, vt plerumque quod in vno negat, in altero compenset. Ita, teste Alberto Hierone, *ubicumq; locorum alicuius rei ad vitam necessaria inopia laboratur, ibi aliud quiddam, quod eius vicem suppleat, inuenitur.* In *Agypto*, *vbi rara pluuia, Nilus ripas aluei supergressus, id quod à celo regioni isti negatum est, etiam abunde sua irrigatione compensat.* In *locis mediterraneis, vbi salis fœditij materia deest, fodina salis à natura confecti reperiuntur, ne vlla terra pars condimento ciborum tam necessario desituatur.* In *Noruegia & Suetia, vbi perpetuo gelu omnia rigent, non solum quercus, pinus, abietes, & id genus alia arbores tanta copia, quanta vix vsquam alibi, pronuntiant, verum etiam Marturi, Zebellini, Ceruarij, nigra & alba vulpes, quarum pelles ad frigoris asperitatem mitigandam apprime idoneæ sunt, plures, quam alijs locis visuntur.* In *Frisia, Hollandia, Taxandria, vbi nulla, aut rara silua inueniuntur, cespitis quoddam genus è terra effoditur, quod ad solem siccatum tam idoneum sit ignis fomentum, vt lignorum desiderium facile harum regionum incolæ ferant.* *M. Paulus Venetus dicit, in regno Cathaj, quod lignis caret, nigros lapides inueniri, qui in ignem missi, vt lignum, ardent.* *Ubi, ob serpentum ingentem numerum, homines in magno periculo vitæ versantur, ibi lacerta humano generi amica, si quando dormienti in pratibus homini serpentem insidiari vident, faciem eius perreptant, vt à somno excitetur, & insidias declinet.* Huiusmodi naturæ succursus, qui passim in magno mundo cernitur, etiam in homine, hoc est, in paruo mundo, reperitur, cui si vnum membrum deest, aut læsum est, alterum tanto magis seruit, pedemq; manus, & sensum sensus haud rarò compensat. Aut si defectus corporis dexteritate non sarcitur, ingenij dotes, animiq; vires tanto sunt locupletiores. Quemadmodum fit etiam, in Brasilorum canibus, qui cum la-

Ioan. Lud.
Gottfrid. in

trare

trare nequeant, tamen possunt vlulare, more luporum. Quod ipsum experimur in luce mundi sideralis, vbi subducto sole, luna effulget, aut clarus stellarum chorus. Ita quoque sunt alij suæ quisque regionis indigenæ, quorum si quid in vno deest, in altero superest. Æthiopi barbam non dedit natura, dedit autē capillum tanto densiorē, quo solem arceat capiti flagrantius imminentem. Europæus crispata coma non indiget, ea igitur illi materia de vertice ad mentum defluit, vt barba vestiatur. Atque hæc quidem opera sunt naturæ in vno compensantis, quod deest in altero; & hiemi, sobolescentem vernæ telluris fecunditatem substituētis; quam tamen seu vicissitudinem, seu compensationem non miramur, quia consuetudo transit in contemptum, aut neglectum. Illas igitur res alba linea signandas arbitramur, quas raritas commendat. Ostendam igitur, alias quoq; in monstro, vel monstrosis compensationes admirationem meritas, non quòd rarò contingant, sed quòd rarò expendantur; aut narrentur, cum tamen manifesta Numinis ex illis prouidentia, & sapientissimum iudicium elucescat.

Philetam Cum aiunt macerrimo corpore fuisse. Quoniam igitur quavis occasione facile subuerti poterat, serunt eum plumbeas habuisse soleas in calceis, ne à ventis prosterneretur, si paulò durius eum afflissent. Quod ergo illi in corpore pondus natura negauit, id à plumbō Ingenium addidit: alijs quod eadem natura in mensura subtraxit, in pondere substituit, & breues quidem, sed pingues fecit, & in omni suo momentum habentes. Atque, vt à statura incipiamus, quoties, si corpus aspi-ciatur, pusillus quantus Molon, animos gerit gigante maior? Vt nihil repetam de Zachæo; quanta laude afficit Pindarus Melissum Thebanum, qui statura corporis parua, sed animo magno, Isthmio equo vicit? Eunapius testatur, ætate Iamblichi vixisse Alypium Alexandrinum corpusculo admodum exiguo, pauloque quàm cubitale, aut Pygmæi, maiore, quod intuenti videri poterat anima spiritusue esse; sed vsque adeò quod corruptioni obnoxium erat, nihil adolescebat, vt etiam in diuinam quandam naturā consumeretur. Erat enim

X x x x

hist. Antipod. p. 1. pag. 177.

III.
Elian. lib. 9.
variar. c. 14.

Suidas Verb.
Molon.
Luc. 19.
Pind. od. 4.
Eunapius in
Iamblich.

in